

FÖREBILDER FÖR KRISTET LEDARSKAP

REDAKTIONEN

Akademi för Ledarskap och Teologi
hybrid@altutbildning.se

DEN BREDA BILDEN

Kristet ledarskap har aldrig varit enkelt. Behovet av goda förebilder är därför konstant, och den som leder behöver återkommande fundera över vilka berättelser, ideal och redskap som format och påverkar den egna synen på ledarskap – i både teori och praktik. Men hur kan detta göras på ett konstruktivt sätt? Finns det goda resurser för sådana bearbetningar? Då temat för *HYBRID*:s andra nummer beslutades bli ”Förebilder för kristet ledarskap” var förhoppningen att kunna samla in och presentera bidrag där förebilder och ledarskap behandlas ur många olika perspektiv. Målet var att komma åt den *breda* bilden. Personer som fördjupat sig i ledarskapsfrågor menar som regel att ämnet inte låter sig studeras ur enbart ett eller ett fåtal perspektiv. Inte heller kan ledarskap beskrivas utifrån endast en modell, eller för den delen reduceras till fenomen från en specifik tidsepok.

För det första kan konstateras att frågor om ledarskap i kristna sammanhang ofrånkomligen och på olika sätt relateras till vem Jesus är och vad Jesus kan ha sagt. Här blir därför evangeliernas berättelser om Jesus en viktig referenspunkt, men också texter som pastoralbrevet i Nya testamentet, som kan ge insikt i hur de första kristna i allmänhet – och aposteln Paulus i synnerhet – såg på ledaren som förebild. Dessa texter bygger

i sin tur på längre traditioner av ledarideal och förebilder, något som innebär att inte minst Gamla testamentets texter har en given plats i studiet av kristet ledarskap och kristen förebildlighet.

För det andra kan det konstateras att det genom kyrkans historia, från fornkyrkan och framåt, funnits ett pågående arbete med att forma och presentera kristen identitet utifrån olika förebildsstrategier. Här finns ett rikt material att ösa ur för den som vill fördjupa sig.

För det tredje kan det noteras att samtidens utmaningar medför särskilda behov av teoretisk och praktisk reflektion. I ett samhälle som det svenska kan det till exempel vara klagande att reflektera kring ledarskap i ljuset av interkulturella utmaningar och möjligheter, där insikter från kulturanthropologi och kommunikationsvetenskap kan vara värdefulla verktyg. Eller vad innebär det för kristet ledarskap om Sverige förstås som ett postkristet samhälle? Vad betyder då begrepp som ”kristen”? Vad är egentligen ”kristna värderingar”?

DET FÖRDJUPADE SAMTALET

I föreliggande nummer adresseras samtliga tre områden som identifierats ovan av de olika artiklarna, områden som skulle kunna beskrivas som följande: 1) Bibeltolkningar; 2) Historiska förebilder; samt 3) Samtidens utmaningar.

BIBELTOLKNINGAR

Daniel Hjort och Mikael Tellbe tar båda sin utgångspunkt i bibeltexterna. Där Hjorts resonemang bygger på uppfattningen att de fyra evangelierna kan betraktas som antik biografi, en genre där förväntningarna på imitation av huvudpersonen – i detta fall Jesus – är tydliga, visar Tellbe med sin analys av ledare som förebilder i pastoralbreven att *alla troende* utövar ett potentiellt (informellt) ledarskap genom sina liv och drar slutsatsen att ledarskapsidealen i pastoralbreven från början till slut handlar om *trovärdighet*, *pålitlighet* och *förtroende*. Genom dessa resonemang ger Hjort och Tellbe viktiga bidrag in i både bibelvetenskapen och kyrkan.

HISTORISKA FÖREBILDER

TVå andra artiklar, skrivna av Carl Johan Berglund och Martin Landgren, har kyrkohistoriska ingångar. Berglund lyfter fram den i svenska frikyrkliga församlingssammanhang ofta okända tonårsflickan Thekla från Ikonion, och visar hur viktig hennes berättelse varit – och därmed fortsatt kan få vara – för formandet av kristen identitet. Vidare tar Martin Lindgren hjälp av Social identitetsteori för att visa hur Ignatiusbrevet använder sig av förebilder för att omförhandla gruppidentiteter och menar att detta sätt att använda sig av prototypiska ledare kan ge vägledning för hur ledarskap kan fungera i andra tider. Som nämnts ovan behöver studiet av kristet ledarskap ta på allvar förebildliga ledare i kyrkans historia. Berglund och Landgren bidrar här med viktiga insikter och perspektiv.

SAMTIDENS UTMANINGAR

Slutligen har Maria Karlsson och Fredrik Wenell valt samtiden som dialogpartner. Karlsson påpekar att i en globaliserad värld behöver ledarskap kännetecknas av interkulturell kompetens. Vidare menar hon att diskussionen om interkulturell kompetens i kristna sammanhang behöver innehålla teologisk reflektion. Mer specifikt pekar hon på behovet av förtätade församlingspraktiker. Den andra artikeln, av Wenell, diskuterar hur ett kristet ledarskap kan ta sig uttryck i människors etiska formande i ett samhälle där kristna värderingar dels uppfattas vara den gemensamma grunden för samhällets värderingar, dels tycks ha blivit frikopplade från kyrkan. I sitt försök att skissa på ett svar använder Wenell både etiska teorier och exegetiska bidrag. Både Karlsson och Wenell visar därmed på konstruktiva vägar i hur samtidens utmaningar kan och behöver tas på allvar i det fördjupade samtalet om kristet ledarskap.

VÄGEN FRAMÅT

Om det stämmer att kristet ledarskap aldrig varit enkelt, innebär det att behovet av goda förebilder fortsatt kommer att vara stort. Samtidigt finns

alltid en risk att förebilder lyfts fram på ett felaktigt sätt. I stället för att befria, vägleda och locka till efterföljelse, kan det som anses vara förebildligt låsa, begränsa och stjåla modet hos den som leder. Det kan handla om att de aspekter som lyfts som förebildliga tenderar att enbart röra hur någon eller något kan få en *organisation* att fungera bättre. I en sådan typ av pragmatism riskerar den akademiska reflektionen att förlora sitt värde – den enda form av input som räknas är den som garanterar omedelbara resultat.

Ytterligare ett problem är när samtalet om kristet ledarskap begränsas till att hämta lärdomar och insikter från den egna arenan. När kristna ledare enbart lyssnar till andra *kristna* ledare, eller när kristna teologer enbart går i dialog med andra *kristna* teologer, riskeras ett samtalsklimat att formas som blir alltför snävt. Detsamma gäller om en person, personlighetstyp eller rörelse börjar ses som närmast ett facit. Då går ofta nyanser förlorade och den ofta kreativt värdefulla komplexiteten tappas bort.

Likå finns, i talet om förebilder för kristet ledarskap, alltid en risk att vissa delar av den kristna trons innehåll antingen överbetonas eller tappas bort. Det finns gott om exempel på hur idéer om Guds höghet, Kristi exempel eller Andes kraft på olika sätt givits ensidiga fokus när konturerna till ett förebildligt kristet ledarskap ska mejslas fram, både i akademiska och kyrkliga sammanhang.

I ljuset av dessa utmaningar är det vår förhoppning att detta nummer av *HYBRID* kan få bidra till en fortsatt mångsidig belysning av detta tema. Numret, som i sig lämnar många områden inom kyrkans gemensamma tro obearbetade, ger därmed uttryck för några viktiga röster, men ska inte ses som heltäckande på något sätt. Det är helt i sin ordning – det finns alltid mer att samtala om. Vägen framåt för kyrkans samtal om kristet ledarskap blir därför, som vi ser det, att fortsätta leva med och gestalta den kreativa komplexitet som uppstår när fler röster lyssnas till och fler perspektiv på samma fenomen granskas. Vi är övertygade om att en mogen och hållbar tro med fördel kan få ta form i skärningspunkten mellan akademi, kyrka och samhälle – både generellt, med avseende på det krist-

na livet och de troendes identitet, och mer specifikt, med avseende på frågan om förebilder för kristet ledarskap.

NÄSTA NUMMER

Vi är glada och tacksamma att du har hittat till *HYBRID*. Kanske är du inte bara en läsare utan också någon som skulle kunna bidra med ny kunskap i form av en vetenskaplig artikel eller en bokrecension till något av våra kommande nummer? Vår avsikt med *HYBRID* är att publicera högklassig forskning på svenska i skärningspunkten mellan bibelvetenskap, kyrko- och missionsstudier och systematisk teologi. Tidskriften kombinerar således perspektiv som ofta placeras i olika sfärer och samtal, och trotsar både en klassisk uppdelning där olika teologiska ämnen skiljs åt, såväl som en uppdelning mellan kyrka, samhälle och akademi. Tidskriftens målgrupp är inte bara akademiker med fokus på teologi och religionsvetenskap, utan även den intresserade allmänheten, särskilt svensk frikyrklighet.

Det tredje numret av *HYBRID* kommer ha temat ”Kyrkans profetiska roll i samhället”. I en tid präglad av djupgående sociala, politiska och ekologiska utmaningar blir reflektioner om den globala kyrkans profetiska roll allt viktigare. Nästa nummer av *HYBRID* syftar till att främja en interdisciplinär dialog om kyrkans profetiska roll i samhället genom att sammanföra artiklar som bearbetar frågan utifrån olika ämnesområden, dock alla med tydlig relevans för svensk frikyrklighet.

Möjliga ämnesval kan vara: undersökningar och teologiska bearbetningar av praktiska sätt som kyrkan kan förkroppsliga sin profetiska roll i samhället och främja rättvisa och försoning; reflektioner över gudstjänstens och predikans roll för att främja profetisk föreställningsförmåga i ett alltmer polariserat samhälle; analyser av profetiska texter och röster i Bibeln som på olika sätt adresserar relationen till det omgivande samhället; reflektioner över pneumatologins roll i kyrkans formulering av sitt missionella uppdrag; analyser av hur bibliska texter använts i kyrkans historia för att teologisera runt relationen kyrka/stat; undersökningar och

teologiska bearbetningar av kyrkans uppgift att värna skapelsen och stå upp för dem som redan nu drabbas av klimatförändringarna, och så vidare. Välkommen med ditt bidrag! Deadline för manus, som skickas in via *HYBRID*:s hemsida (publicera.kb.se/hyb), är den 30 juni 2024.